

Talousarvion 2026 laadinnan lähtökohdat ja ohjeistus

Kaupunginhallitus 8.9.2025

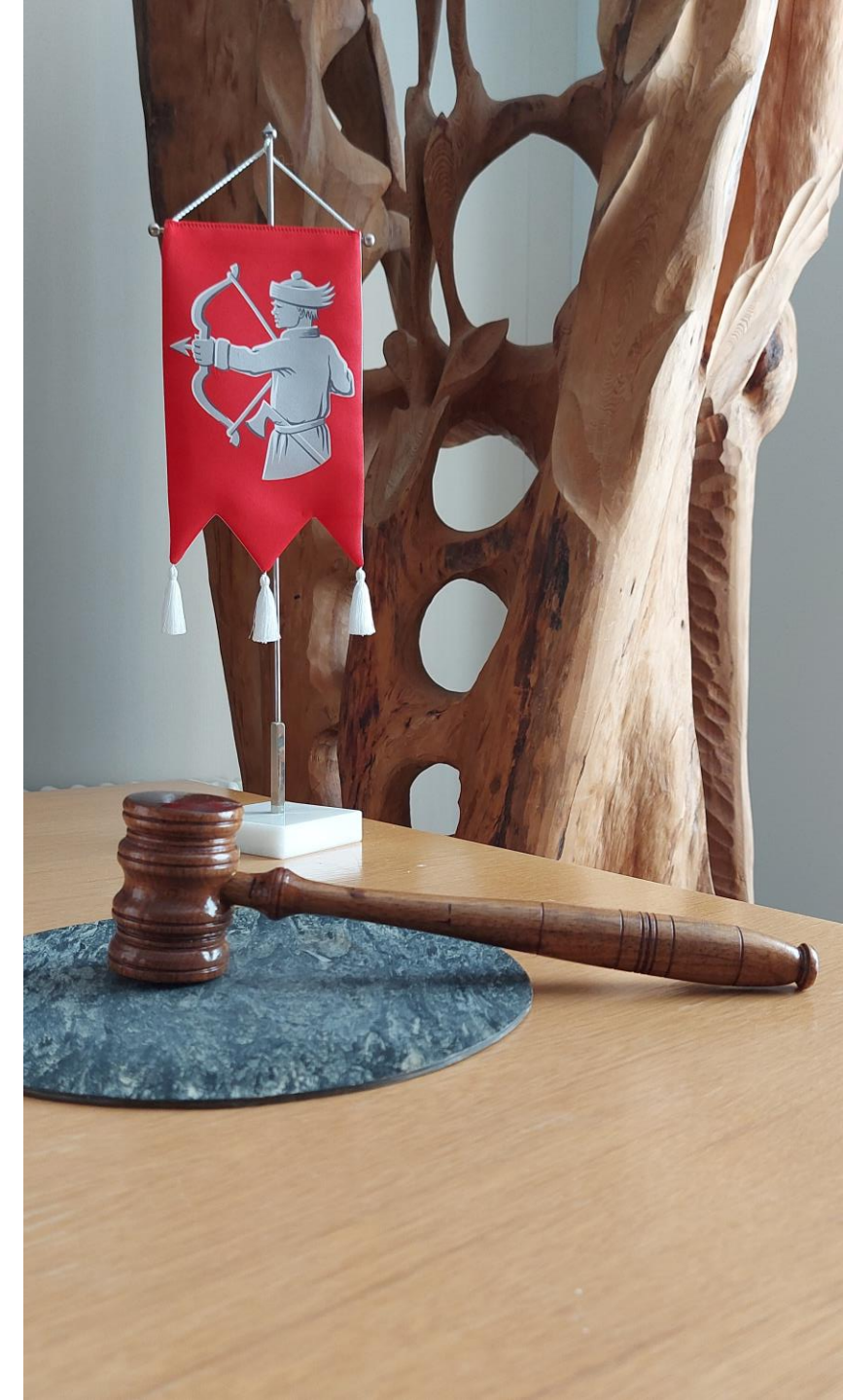
Esihenkilötunti 15.9.2025 – talousarvion 2026 laadinnan periaatteet ja alustavat ohjeet

Talousarvio 2026

Lähtökohdat

- *Talousarvion laadintaohje sisältää suunnittelun kehykset, minkä pohjalta toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa valtuuston hyväksyttäväksi (Hallintosääntö 9. Taloudenhoito § 65 - 69)*
- *Kaupunginvaltuusto hyväksyy talousarviossa*
 - *toimielimille sitovat tehtäväkohtaiset toiminnan tavoitteet ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot*
 - *liikelaitoksen sitovat erät ja liikelaitoksen sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet*
 - *konsernin toiminnan ja talouden tavoitteet (koskee konserniyhtiöitä)*
- *Talousarviosta päättäessään valtuusto määrittelee, mitkä ovat **valtuustoon nähden sitovat** toiminnan tavoitteet ja niitä vastaavat tulo- ja menoarviot*

Talousarvio 2026

Laadintaohjeen tavoite

- *Laadintaohjeen tavoitteena on*
 - *toimia ohjenuorana toimielimille ja tilivelvollisille viranhaltijoille toiminnallisten tavoitteiden ja talousarviossa esitettävien tuloarvioiden ja määrärahojen esitysten tekemiseen*
 - *ohje, johon on koottu kaikki yleisellä tasolla oleellinen tieto eri vastualueiden suunnittelun tueksi*
 - *tarvittavat yleiset taustatiedot*
 - *talousarvioprosessin eteneminen ja aikataulu koko kaupungin näkökulmasta*

Talousarvio 2026 raamin lähtökohdat

- Talousarvion raamin lähtökohtana nollatulos vuodelle 2026
- Henkilöstökulut kasvavat 0,7 M€ (huomioitu palkkaratkaisun vaikutukset nykyisellä hlömäärällä)
- Palvelujen ostot, aineet ja tarvikkeet vähentyvät 0,6 M€ (poistettu sote-kiinteistöjen kulut ja vuoden -25 purkamiset. KL arvio hintojen noususta 3,8 %)
- VOS:et pienenevät 1,2 M€ vuodelle 2026, verotulot kasvavat 0,3 M€
- Rahoitustuotot pienentyvät 0,2 M€ ja toiminnantuotot 0,8 M€

→ Edellä olevien muutosten vuoksi vuosikate ei riitä kattamaan poistoja

Kaupunginhallitus tulee 8.9. antamaan 5 % säästöohjeen vuoden 2025 osavuosisiraportin mukaisesta ulkoisesta (talousarviomuutokset sisältävästä) kustannustasosta kaikille toimialoille

KH:n raami

- - 5 % menoista tämän vuoden muutettuun talousarvioon nähden
- Ei kustakin menolajista 5%, vaan kokonaisuudesta. Huom. Palkat nousevat 4,4 %, joten säästö on tosiasiassa suurempi.
- Palvelualueen sisällä voidaan sopia tulosityksiköiden kesken poikkeavista prosenteista
- Jos tulosityksikkö onnistuu hankkimaan tähän vuoteen nähden suuremmat tulot, niin säästöpainetta vähenee.
- Kokonaisuus ratkaisee

Vuoden 2026 organisaatio ja muutokset toiminnassa

- Talouspalvelut siirtyvät hallintopalveluiden tulosalueen alaisuuteen
- Sote-kiinteistöjen yhtiöittämisvelvoite 1.1.2026
- Hankintalain muutoksen myötä in-house-hankintojen muutos
- Kaupungin ja KOY:n välisen palvelusopimuksen päivitys / toimitilapalvelujen kilpailutus

Vuoden 2026 ta-sitovuudet

Käyttötalousosa

- toimintakate tulosityksiköittäin
 - sitovuus lautakuntatasolla
- toimintakate lautakuntatasolla
 - Hyvinvointi, Kaupunkiympäristö, KH
 - **sitovuus valtuustotasolla**
- Laadintavastuut:
 - tulosityksiköpäälliköt ja palvelualuejohtajat
 - ulkoiset erät, erityisesti menot
 - kaupunginjohtaja

Tuloslaskelmaosa

- **Sitovuus valtuustotaso**
 - Verotulot
 - Valtionosuudet
 - Rahoitustulot ja –menot
 - Satunnaiset erät
 - Budjetoidut tilinpäätössiirrot
- Laadintavastuut:
 - Talouspäälikkö
 - Kaupunginjohtaja

Vuoden 2026 ta-sitovuudet

Investointiosa

- **Valtuustositovuus** lautakunnittain ja johtokunta
 - tulo- ja menomäärärahakokonaisuus
 - esitetään projektiryhmittäin
 - esim. uudet kohteet, korjausinvestoinnit
 - Valtuustoseminaarissa käydään läpi
 - jo päätetyt projektit
 - uudet esitykset / aihiot
- Uusien projektin käynnistys vasta valtuuston talousarvion hyväksynnän jälkeen
 - projektien asettaminen ja hyväksyntä hallintosäännön mukaisesti
- Projektikohtainen hyväksyntä, seuranta ja mahdolliset muutokset lautakunta- ja johtokuntasitovasti
 - Huom. kokonaisuus valtuustositova
- Laadintavastuut:
 - palvelualuejohtajat, vesihuoltopäällikkö, toimitilojen osalta kaupunkiympäristö
 - kaupunginjohtaja

Rahoitusosa

- Valtuustositovuus
 - antolainauksen muutokset
 - ottolainakannan muutokset
 - oman pääoman muutokset
- Laadintavastuut:
 - talouspäällikkö
 - kaupunginjohtaja

Verotuloennuste vuodelle 2026

KUNNALLISVERO	2023	2024*	2025**	2026**	2027**	2028**
MAKSETTAVA VERO	14 295	15 102	15 786	15 817	16 033	16 368
Muokattu	14 295	15 102	15 786	15 817	16 033	16 368
Ero	0	0	0	0	0	0
TILITYKSET YHTEENSÄ	15 958	15 429	15 781	16 057	15 980	16 332
Muokattu	15 958	15 429	15 781	16 057	15 980	16 332
Ero	0	0	0	0	0	0
YHTEISÖVERO	2023	2024*	2025**	2026**	2027**	2028**
MAKSETTAVA VERO	3 267	4 311	4 855	4 966	5 245	5 440
Muokattu	3 267	4 311	4 855	4 966	5 245	5 440
Ero	0	0	0	0	0	0
TILITYKSET YHTEENSÄ	3 940	4 269	4 452	4 796	5 078	5 329
Muokattu	3 940	4 269	4 452	4 796	5 078	5 329
Ero	0	0	0	0	0	0
KIINTEISTÖVERO	2023	2024	2025**	2026**	2027**	2028**
MAKSETTAVA VERO	3 717	3 997	3 949	3 949	3 949	3 949
Muokattu	3 717	3 997	3 949	3 949	3 949	3 949
Ero	0	0	0	0	0	0
TILITYKSET YHTEENSÄ	3 603	3 917	3 897	3 901	3 901	3 901
Muokattu	3 603	3 917	3 897	3 901	3 901	3 901
Ero	0	0	0	0	0	0
VEROT YHTEENSÄ	2023	2024*	2025**	2026**	2027**	2028**
MAKSETTAVA VERO	21 279	23 410	24 589	24 731	25 227	25 758
Muokattu	21 279	23 410	24 589	24 731	25 227	25 758
Ero	0	0	0	0	0	0
TILITYKSET YHTEENSÄ	23 502	23 615	24 130	24 755	24 959	25 562
Muokattu	23 502	23 615	24 130	24 755	24 959	25 562
Ero	0	0	0	0	0	0

Valtionosuusennuste vuodelle 2026

Kunta	VM:n valtionosuudet ja verotulo- menetysten korvaus yhteensä	5701 Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus (ns. OKM-vos) v. 2025	Kunnan valtionosuudet yhteensä (H+I)	Kunnan valtionosuudet yhteensä €/as.	Kotikunta- korvaus, netto	Valtionosuus- maksatus (valtionosuudet + kotikunta- korvaukset)	Valtionosuuksien muutos yhteensä € 2025-26	Muutos yhteensä %	Muutos yhteensä €/as.
Lieksa	6 636 326	-150 855	6 485 471	645	65 259	6 550 730	-1 261 944	-16,3 %	-112

Rahoitustuotot ja -kulut

- Antolainaukset
 - Lieksan Kiinteistöt Oy:n lainojen korot
 - Konsernitilin korot
 - Muiden lainojen korot
- Osinkotuotot
 - PKS ja holding
 - Muita osinkotuottoja ei budjetoida
- Ottolainat
 - Omien lainojen korkokulut
- Muut mahdolliset oleelliset erät

Investoinnit

Investointitarpeet

- Toimitilainvestoinnit
- Investoinnit peruspalveluiden puolella
- Kaupunkiympäristön investoinnit
- Vesihuollon investoinnit

→ Yksiköt tekevät esitykset investoinneista – kaupunginvaltuusto käsittelee investointeja talousseminaarissa

Sisäiset erät

- Sisäisinä erinä näytetään
 - *toimitilojen sisäiset vuokrat*
 - *aidot myynnit esim. ruokahuolto*
- Muutoin **hyödynnetään vyörytyksiä** kirjanpidossa
- Toimitilojen osalta jatkossa kaikki kaupungin toimitilojen ylläpitoon liittyvät laskut suoraan kaupungille
 - keventää hallintoa ja auttaa yhtiön kassanhallinnassa ja sen riittävydessä
 - turhan kaksinkertaisen kirjanpidon poistaminen
- **Jos sinun tulosityksikössä on myyntiä jollekin toiselle, sopikaa näistä ensin ostajapuolen kanssa**
 - sen jälkeen yhteys talouspalveluihin, joka kirjaa sisäiset erät talousarvioon
 - *oma vastuuhenkilö talouspalveluissa*
- *Talouspalvelut kirjaa kaikille LTK-vaiheeseen **sisäiset vuokrat** sen jälkeen kun toimitilojen budjetti on tiedossa*

Tytäryhtiöiden tavoitteet

- Laadintaan osana talousarviota
- Laadintavastuu:
 - Kaupunginjohtaja
 - Kaupunginhallitus

Talousarvion laadinnan aikataulu ja prosessin eri vaiheet

- 25.8. ta-ohje ja raamikeskustelu kh:ssa
- 8.9. raami ja laadintaohje kaupunginhallituksen päätettävänä
- 15.9. tulosityksikköpäälliköiden iltapäivä talousarvio laadinnan tueksi
- 6.-7.10. valtuuston talousseminaari
- Toimielimet vko 28.10. mennessä, lautakuntien muutokset järjestelmään 31.10. mennessä
- KJ tekee oman esityksen 7.11. mennessä
- Verot KV 27.10.
- Kirjan kokoaminen, kirjoitusvastuut 10.11. – 1.12.
- TA-kirja valmis 2.12.
- Kaupunginhallitus 8.12. Kaupunginvaltuusto 15.12.